

Indledning

Efter en blæsende og regnfuld sommer, der i høj grad har appelleret til endeløse tv-serier, læsning af krimier, romaner og andet let fordøjeligt stof, udkommer Kvinder, Køn og Forskning denne gang under overskriften Køn og æstetik.

Titlen er en paraply, der samler artikler med så forskellige udgangspunkter som kriminalromanen, soap operaen og 1700-tals komedien. Genrer der umiddelbart ligger langt fra hinanden, men som alligevel har flere lighedspunkter.

Et fælles træk for artiklerne i dette nummer af Kvinder, Køn og Forskning er, at de alle tager afsæt i genrer, der via deres æstetik appellerer til vores sanser. Fra krimiens til tider næsten uudholdelige spænding over soapens fascinerende føljeton til komediens satiriske latter. Men selvom det æstetiske ofte omtales i positive vendinger, kan æstetikken også bruges som en nydelig indpakning af mere alvorlige emner. Æstetikken kan være den sukkerglasur, der får kønskritikkens lidt bitre pille til at glide ned.

En anden iøjenfaldende fællesnævner er den statusændring, som både krimien og soapen og til dels 1700-tals komedien har gennemgået i de senere år. Fra at have

været lavstatus, som mange kun nødigt inddrømmede, at de så eller læste, er krimien og soapen nu genstand for seriøse undersøgelser. Hvad der ligger til grund for disse ændringer, er noget af det, som vi skal se nærmere på i dette nummer.

For krimiens vedkommende er der en del, som tyder på, at ændringerne er sket i takt med, at kvindelige forfattere delvist har overtaget en ellers mandsdomineret genre. Siden midten af 80'erne er antallet af kvindelige forfattere med kvindelige detektiver vokset eksplosivt, og noget tilsvarende er sket med den seriøse interesse for krimien. Kvindernes indtog på arenaen har betydet, at krimiens samfundskritiske potentiale er blevet opdyrket. Rigtig mange af de kvindelige forfattere bruger krimien som ramme omkring en kritik af de bestående samfunds- og kønsforhold. Artiklen *Moderkærlighedens kriminelle dimensioner – Om krimi, melodrama og humanistisk kulturkritik i Kerstins Ekmanns prisbelønnede roman Hændelser ved vatten* af Annemette Hejlsted undersøger moderkærligheden som en selvskreven positiv værdi. Netop i disse år sættes der spørgsmålstegn ved alle fastlagte værdier og store fortællinger. Derfor har det også kun været et spørgsmål om tid inden den højtbesungne moderkærlighed ville blive genstand for et kritisk blik. Når Ekmanns kritik får så stor gennemslagskraft, er det ifølge Hejlsted, fordi hun bruger den melodramatiske form, som tillader en langt mere entydig kritik end den realisme, der ellers anvendes i krimien.

Hvor krimien har været genstand for et skred i feminin retning, er det noget nær det modsatte, der er sket for soap operaen. Her er det en overvejende kvindelig defineret genre, der i disse år er det feterede midtpunkt for en række mandlige instruktører. Soapen har gennem mange år rangeret som en absolut bundskraber med hensyn til budgetter, skuespillere, sendetid og manuskripternes kvalitet. Genren har været ugleset blandt de "rigtige" filminstruktører og latterligtgjort som noget, der kun inter-

esserede husmødre, når de strøg skjorter. Men, som Vibeke Pedersen viser i artiklen *Køn og genre i Taxa: Følsom maskulinitet og mødre under anklage*, så har det ændret sig. Måske hænger soapens opgradering sammen med, at vi i vores zappende TV-kultur bliver sværere og sværere at fastholde som seere. Derfor er producenter og instruktører nødt til at vende sig mod TV-former, der har fascinationskraft. Og her er soapen et oplagt bud med dens melodramatiske fortælleform, der allerede har bevist sin evne til at fastholde husmødre og andet godtfolk i ugevis foran skærmen. Men melodramaet kan bruges til andet og mere end at se TV til bevidstløshed. Vibeke Pedersen viser i sin artikel, hvordan melodramaet er særdeles velegnet til bryde med tabuer i samfundet generelt og specifikt omkring kvinders og mænds roller.

Fra krimi og soap er der et langt spring over til 1700-tallets komedie. Men også her er fællesnævneren, at en hidtil ugleset genre, nu viser sig at rumme en række kvaliteter. I artiklen *Den listige jomfru – En dekonstruktion af Charlotte Dorothea Biehls komedie Den listige Optrækkerske* viser Rikke Sanderhoff, hvordan en hidtil overset genre viser sig at rumme en række litterære fornyelser. Biehls komedier og fortællinger har gennem de sidste 200 år haft en skyggetilværelse i dansk litteraturhistorie. Og efter en sønderlemmende kritik i begyndelsen af dette århundrede, har forfatterskabet været betragtet som et kuriosum indenfor den traditionelle litteraturforskning. Når der er grund til at støve Biehls forfatterskab af, skyldes det bl.a. en række visionære kønsforestillinger, som dekonstruerer kønnene. Selvom forfatterskabet hører til i seniorrækken, er det forbavsende ungt i sine betragtninger omkring de to køn.

Det har været et udtalt ønske fra kønsforskerenes side, at tidsskriftet fik flere anmeldelser. Det har vi prøvet at efterkomme på bedste vis. Men for at vi kan få den optimale anmeldelsessektion, er vi fra redaktionens side fortsat meget interesseret i

forslag til bøger, der ønskes anmeldt, forslag til anmeldere og uopfordrede anmeldelser af bøger der i en eller anden form beskæftiger sig med køn og forskning.

Kvinder, Køn og Forskning har også denne gang en fyldigt informationsdel med nyt fra miljøerne og koordinatoren samt konferencerapporter og en kalender der gi-

ver oversigt over, hvad der sker indenfor kønsforskningen i den nærmeste fremtid.

God fornøjelse
Rikke Sanderhoff

Temaredeaktører for dette nummer
Anette Dina Sørensen og Rikke Sanderhoff